

POLISH A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
POLONAIS A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
POLACO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 8 May 2000 (morning)

Lundi 8 mai 2000 (matin)

Lunes 8 de mayo del 2000 (mañana)

3 hours / 3 heures / 3 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Write a commentary on one passage. Include in your commentary answers to all the questions set.
- Section B: Answer one essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Section A : Écrire un commentaire sur un passage. Votre commentaire doit traiter toutes les questions posées.
- Section B : Traiter un sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres) ; les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Sección A: Escriba un comentario sobre uno de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a todas las preguntas de orientación.
- Sección B: Elija un tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

SEKCJA A

Napisz komentarz do jednego z podanych tekstów:

- 1(a) Było to, panie dobrodzieju, pod jesień; wybrałem się w pole do siewu pszenicy i, jako do myślistwa przyzwyczajony, wziąłem ze sobą charty. Jadąc stępem przez wieś, spostrzegłem kobietę, załamującą ręce i zanoszącą się od płaczu (...) - przystanąwszy więc spytałem:
- 5 - A cóż ci się stało, Jędrzejko, że tak ciężko lamentujesz ?
- Jakżeż nie mam ciężko lamentować, kiedy oto mój chłop w chałupie już kona i mnie z dziećmi biedną sierotę opuszcza.
- Serce mi się z żalu ścisnęło (...) ozwałem się więc do onej płaczącej kobiety: - może też jeszcze pan Bóg przemieni.
- 10 - Kiedy on już od godziny w konaniu i jeno patrzeć, rychło umrze nieborak.
- Zobaczę ja, zobaczę.
- Tych słów domawiając, przestąpiłem próg chałupy i spostrzegłem rozciągniętego chłopka na ubogim pościeliu. Oczy bielmem zasłte miał w słup postawione, ręce i nogi jak lód zimne, usta martwe (...) i rzeczywiście niewątpliwym a widocznym
- 15 było konanie. W chacie wieśniaka, nie wstydzimy się religijnych zwyczajów; z czystą wiarą odmawiałem modlitwę za konających, (...) gdy całe ciało zastygło i (...) z ust tego chłopka uleciał czerwono-niebieski płomyczek ot tej wielkości jak paznokieć u serdecznego palca, tylko był u góry nieco zwężony; i ten płomyczek wznosił się nad łóżko i skierował się ku drzwiom, otworem stojącym; wtem moje
- 20 charty, które za mną przysły do izby, postrzegłszy ten płomyczek, poskoczyły ku niemu; Cudna się spięła, Lotka dała susa - i o włos jeden, że nie schwyciła; - płomyczek na piec - Cudna za nim; płomyczek ku komorze- Lotka w progu; naraz płomyczek uderzył w okienko, szybkę wytępnął i na wieś popłynął- aliści kudłaty Wicher jak swoją szeroką piersią palnie w toż okienko, tak je też i z
- 25 ramkami wysadził. Cudna i Lotka za nim, ja wybiegam przed drzwi, patrząc- płomyczek płynie ulicą, charty za nim. Około kuźni widziałem go już tylko jak główkę od szpilki, przy wiatraku już nic, jenom widział, że psy się łamią w obrotach. (...) Naraz spostrzegam, że taż samą ulicą płomyczek wraca, charty tuż tuż- płomyczek wpada przez okienko na powrót do chałupy, charty za nim; płomyczek
- 30 pod łóżko, Lotka za nim, płomyczek na szafkę(...) Cudna za nim; płomyczek do komina, Wicher chlapnął pyskiem i znów o włos tylko, że nie uchwycił; nagle płomyczek się zakręcił - i hop ! ...wpada w usta zmarłego chłopka, który natychmiast- ale pan dobrodzieju temu nie uwierzy - oczy otworzył i, podnosząc się z łóżka, dosyć silnym wymówił głosem : " A pójdziesz", i mojego Wichra
- 35 kułakiem w trąbę uderzył.
- Chłopek wstał, ubrał się (...) i wyrzekł z wdzięcznością: " Bóg zapłać wielmożnemu panu, póki żyw będę, nie zapomnę, że mnie wielmożny pan swoimi chartami od śmierci uratował."
- 40 Czwarty od tego czasu minął już miesiąc; chłopek (...) cieszy się zdrowiem. To, com panu dobrodziejowi opowiedział, na własne oczy, w mojej własnej wiosce, we wrześniu przeszłego roku widziałem i wnioskuje, że to co innego być nie mogło....tylko dusza !...

NB W tekście dokonano kilku skrótów (...) oraz zmodernizowano kilka wyrazów.

August Wilkoński (1805-1852)
(Ramoty i ramotki, vol.V; 1862 ed.)

- Co stanowi wątek główny tego fragmentu ?
- Jaka jest forma wewnętrzna (kompozycja/struktura) ?
- Jaka jest forma zewnętrzna (język/styl) ?
- Jakie wrażenie zrobił na Tobie ten fragment ?

Cofnąć się

- 1(b) Jakże wyskoczyć z potoku wstecz,
w dwudziesty drugi rok życia,
objąć spojrzeniem wielokrotnym
rozówiatowany życiorys ?
- 5 Wyciągam rękę od lasu do lasu
ku źródłu,
syn królewskiego miasta,
wnuk wsi góralskiej,
uksztaltowany w zatoce pod Wezuwiuszem. *
- 10 Co mi zostaje ?
Ubogie niebo, głuchy wiatr,
pogwałcony kodeks zieleni,
podwójne imiona zajęcy i brzoź,
szlak partyzancki zarosły w muzeum.
- 15 W cieniu wyciągniętej ręki
rosną moje dzieci
od mitologii po radioaktywność,
z nich może się narodzić dzieci moich dzieci.
Bądź dla nich dobry,
- 20 przeobrażaczu planety.
Ich kości zbieleły
pamięć elektronowa przekazuje potomkom,
a może tylko muchom ?
- 25 Coś zrobił, coś zrobił,
ażeby przerwać, ażeby zdeptać
płonącą ścieżkę wybuchu ?

* ukształtowany pod Wezuwiuszem - prawdopodobnie aluzja do pobytu w Neapolu,
jako stypendysta w latach 1924-1925

Jalu Kurek
ŚMIERC KRAJOBRAZU, 1973

- Jaki jest stosunek poety do współczesnego świata ?
- Omów strukturę tego wiersza.
- Jakie jest przesłanie poety ?
- Jakie uczucia wzbudził w tobie ten wiersz ?

SEKCJA B

Napisz wypracowanie na JEDEN z podanych tematów. Wypracowanie musi być oparte na co najmniej dwu z trzech pozycji Części 3, które przerabialiście. Dozwolone jest odwoływanie się do innych książek, ale nie mogą one być podstawą twego wypracowania.

2. Dzieci i Młodzież w literaturze

- (a) Jaką rolę odgrywają w tych powieściach humor i ironia ?
Omów ilustrując przykładami.

albo

- (b) W jakim stopniu w powieściach o dzieciństwie i młodości można odczytać klimat i atmosferę czasów, w których były pisane? Przedyskutuj.

3. Powieść Historyczna

- (a) Z jakich elementów składa się dobrze napisana powieść historyczna ?
Przedyskutuj porównawczo na podstawie co najmniej dwu książek .

albo

- (b) W jaki sposób pisarze uwiarygodniają postaci swoich bohaterów ?
Przedyskutuj na podstawie lektury.

4. Poezja XX wieku

- (a) Jakimi motywami przewodnimi charakteryzowała się poezja XX wieku w przerobionej lekturze? Omów ilustrując przykładami.

albo

- (b) W jakim stopniu zetknąłeś się z radością istnienia w utworach wybranych przez ciebie poetów ? Przedyskutuj.

5. Proza Współczesna

- (a) Jakie cechy charakterystyczne współczesnej prozy występują w przerobionej lekturze ? Czy uważasz, że są to cechy charakterystyczne dla 20. wieku ?

albo

- (b) Jakie postawy wobec rzeczywistości zajmowali wybrani przez ciebie pisarze ? Przedyskutuj porównawczo.

6. II Wojna światowa w literaturze

- (a) 'Elementy fikcji nie dają się odłączyć od realnych sytuacji życiowych, w których jest osadzona akcja.' Przedyskutuj to stwierdzenie w odniesieniu do przerobionych utworów literackich.

albo

- (b) Czy można potraktować tematykę związaną z 2. wojną światową m.in. jako próbę charakteru człowieka ? Uzasadnij swój pogląd na podstawie przeczytanych książek.

7. Proza dokumentalna

- (a) Czy daje się zauważyć przy lekturze prozy dokumentalnej, że życie bywa dziwniejsze od fikcji literackiej ? Przedyskutuj to pytanie na podstawie przeczytanych książek ilustrując przykładami.

albo

- (b) Czym jest proza dokumentalna ? W jaki sposób autorzy znajdowali materiał do swoich książek, i w jakim celu ? Przedyskutuj na podstawie przerobionej lektury.

8. Teatr 20-go wieku

- (a) Teatr ten szokował kolejne pokolenia swoim nowatorstwem. Wskaż i przedyskutuj na podstawie przerobionej lektury, w czym konkretnie przejawiał się ten szokujący aspekt .

albo

- (b) W jakim stopniu dramat groteskowy jest reprezentowany w lekturze szkolnej ? Scharakteryzuj cechy dramatu groteskowego 20. wieku na podstawie przerobionych utworów.